

[Steffensen]

Jeg takker for, at man fra mange sider har villet se positivt på forslaget i udvalget, og jeg glæder mig til dette arbejde.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skylder fru Aase Olesen at sige, at det var ikke fru Aase Olesen, der sagde, at det lød hyklerisk og moraliserende. Det var mig, der sagde, at det lød hyklerisk og moraliserende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om oprettelse af sociale forbrugerråd

[Af Lis Starcke (DR) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 184. Fremsat 25/3 80).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Lovforslaget er som bekendt en genfremsettelse af et forslag, der blev fremsat første gang i januar 1978. Dengang tog daværende socialminister Eva Gredal afstand fra forslaget, fordi det indebar nogle vanskelige afgrænsningsproblemer.

Når forslaget nu kommer frem i lidt ændret skikkelse, vil jeg gerne først slå fast, at jeg er meget positivt stemt over for tanken om, at der på det kommunale plan etableres et samarbejde mellem forbrugerne og de folkevalgte organer. Jeg skal i denne forbindel-

se pege på, at folketingets socialudvalg interesserede sig meget for dette spørgsmål under behandlingen af bistandslovsforslaget, og at der efter ønske fra udvalget blev optaget en bestemmelse i socialministeriets cirkulære fra august 1975 om bistandslovens almindelige bestemmelser om, at der kan etableres forbrugerråd i det omfang, den enkelte kommunalbestyrelse finder det ønskeligt eller nødvendigt. Det anføres i cirkulæret, at kommunalbestyrelsen kan høre forbrugerrådet i spørgsmål af mere generel eller principiel karakter. Det understreges samtidig, at forbrugerrådet kun kan være rådgivende, og at det ikke kan inddrages i behandlingen af sager om enkeltpersoner.

I forbindelse med den første fremsættelse af retsforbundets lovforslag blev det over for folketingets socialudvalg oplyst, at der allerede på daværende tidspunkt var etableret forbrugerråd i op imod 60 kommuner.

Men også på andre områder i det sociale system findes der regler om brugerindflydelse. Jeg tænker her på reglerne om forældreindflydelse i daginstitutioner og beboerråd for beskyttede boliger og plejehjem. På begge disse områder arbejdes der for tiden med planer om at styrke brugerindflydelsen.

Som et andet meget vigtigt eksempel kan jeg nævne de rådgivende brugerråd, der i forbindelse med særforborgens udlægning pr. 1. januar 1980 er etableret på amtsplan. Når reglerne herom er indarbejdet i den sociale styrelseslov, skyldes det, at de tidligere eksisterende vejledende råd og nævn for handicappede er bortfaldet med særforborgens udlægning, samt at der her er tale om klart afgrænsede persongrupper.

Når det i sin tid blev besluttet at give mulighed for at oprette forbrugerråd i det omfang, kommunalbestyrelsen måtte ønske det, hænger det naturligvis sammen med hele ideen bag socialreformen, som netop var at lægge så mange opgaver som muligt ud til den enkelte kommunalbestyrelse ud fra den betragtning, at kommunalbestyrelsen i sig selv er en slags brugerorgan i videste forstand.

Det er min opfattelse, at man allerede efter de gældende regler ad frivillighedens vej er kommet ganske langt i retning af brugerindflydelse på det kommunale plan. Når der nu stilles forslag om en egentlig pligt til at oprette forbrugerråd, er jeg bange for, at

[Socialministeren]

man derved kommer til at gribe ind i en positiv udvikling, der allerede er i gang. Det er i øvrigt min fornemmelse, at der vil være en bedre opbakning bag tanken om brugerindflydelse, når samarbejdet er frivilligt. Hertil kommer, at jeg finder det rimeligt at afvente erfaringerne fra såvel de allerede etablerede kommunale forbrugerråd som fra brugerrådene på amtsplan vedrørende handicapproblemer, inden der eventuelt indføres en egentlig pligt til at oprette disse råd i kommunerne.

Jeg kan derfor ikke på nuværende tidspunkt tilslutte mig det foreliggende lovforslag.

Taanquist (S):

Vi må lære at acceptere, at kommunernes borgere hvert fjerde år udpeger det udsnit af befolkningen, der skal have ansvaret for, at den sociale lovgivning føres ud i livet i den enkelte kommune. Det er samtlige kommunens voksne borgere, der kan være med til dette, og der er i praksis en meget stor del af kommunens borgere, der benytter sig af denne mulighed. Det er disse udvalg, der har ansvaret, og de har beslutningsmyndigheden. Det kan der og det skal der ikke laves om på.

Hvis kommunalbestyrelsen ønsker det, kan den videre nedsætte et eller flere sociale forbrugerråd til drøftelse af generelle sociale spørgsmål. Jeg mener, det ville være rigtigt, hvis alle kommuner gjorde det, og jeg ville ønske, at alle kommuner ville benytte sig af denne mulighed, men alligevel kan vi ikke i den socialdemokratiske gruppe være med til at fremme dette forslag og pålægge kommunalbestyrelserne, at de skal oprette sådanne forbrugergrupper. En forbrugergruppe vil ikke kunne fungere uden kommunalbestyrelsens positive medvirken, og uden at den får relevante opgaver at arbejde med.

Man skal holde sig for øje, at på alle de områder, hvor man har en velafgrænset gruppe af forbrugere, findes der i forvejen regler om forbrugerindflydelse, som socialministeren lige har været inde på. På andre områder mener vi ikke at der findes nogen, der på tilfredsstillende måde vil kunne repræsentere de sociale klienter. Og hvad der er vigtigere: jeg tror, de vil bede sig fritaget for at blive repræsenteret nogen steder af borgere,

blot fordi de er medlemmer af Lions Club, en børnehaveforening eller den stedlige lægeforening.

På en måde er der måske kun en gradsforskel mellem det, der foregår i de fleste kommuner, og det, der står i dette lovforslag, således som lovforslaget er formuleret. Men når man læser bemærkningerne, fornemmer man, at der som så ofte før er tale om at så mistillid til det sociale system. Denne mistillid begrundes man med noget så uigennemsigtigt og intetsigende som det ret store antal klager over bistandsloven. Må jeg spørge: hvad er et acceptabelt antal klager?

Den kendsgerning, at man har oprettet et ankesystem, der er særdeles let tilgængeligt for borgerne, kan da ikke bruges til at begrunde en mistillid til de afgørelser, der træffes efter bistandsloven. I øvrigt finder jeg bemærkningerne selvmodsigende. Ankerne ville i langt de fleste tilfælde være over afgørelser i personsager, og dem skal forbrugerrådet netop ikke kunne blande sig i.

Jeg må også skarpt afvise, at forbrugerrådet skulle få indflydelse på behandlingspolitikken og retningslinjer og takster for sociale ydelser, og at en forbrugergruppe med inspiration i en konkret sag kan rejse denne på generel basis. Det er næsten for populært et standpunkt.

Man nævner også, at forbrugerrådets medlemmer skal kunne være bisidder. Der er ikke noget, der i dag hindrer en klient i at have en bisidder, hvis klienten ønsker det, men jeg tvivler på, at de ville ønske netop et medlem af forbrugerrådet som bisidder – med den sammensætning, der her foreslås. Problemet er også, at en bisidder ifølge lovgivningen ikke har nogen tavshedspligt; det kører tit interessen. Disse problemer løses ikke ved hjælp af et forbrugerråd. De er derimod ved at finde deres løsning på en anden og langt bedre måde. F. eks. er der en udvikling i gang henimod, at man i fagforbundene kan yde bistand gennem socialrådgivere, der er udstationeret fra den lokale socialforvaltning.

I øvrigt finder vi, at det er en alvorlig mangel ved lovforslaget, at man i rækken af foreninger, der skulle være repræsenteret i forbrugerrådene, ikke specielt nævner fagforbundene. Netop de faglige organisationer har mange gange været drivkraften bagved oprettelsen af sociale forbrugerråd, og man forstår

[Taanquist]

godt deres skuffelse over, at nogle kommuner har været afvisende.

Alligevel mener vi ikke, at det tjener noget formål at tvinge kommunerne til at oprette forbrugerrådene. Vi vil gøre vort til at overbevise kommunerne om, at de også vil have fordel af, at der findes et socialt forbrugerråd, som de kan rådføre sig med om generelle sociale problemer i kommunen.

Brixtofte (V):

Da venstres ordfører, hr. Henrik Toft, ikke kan være til stede, vil jeg prøve på passende vis at fremføre det, som han ville have sagt på partiets vegne om lovforslaget.

Først og fremmest er vi imod lovforslaget, fordi det er en begrænsning af det kommunale selvstyre. Venstre finder ikke, det er rimeligt, at man blander sig i, om kommunerne vil eller ikke vil oprette et socialt forbrugerråd. Det varierer i høj grad fra kommune til kommune, om der er behov for et sådant, og på hvilken måde hele processen og hele kommunikationen mellem brugerne og de valgte skal fungere. Derfor er det urimeligt, at man vil pålægge enhver kommune at oprette et socialt forbrugerråd, såfremt der er krav om det fra nogle organisationer. Af helt principielle grunde er vi imod, fordi vi mener, det er en indskrænkning af det kommunale selvstyre.

I det hele taget vil jeg sige, at venstre ikke generelt kan anbefale, at man opretter disse forbrugerråd, fordi det unægtelig vil føre til, at der kan komme pression i retning af øgede udgifter. Når én gang sådanne forbrugerråd er nedsat, skal de finde på noget at lave, og det, de vil begynde med, er at kræve flere udgifter.

Måske ud fra en lidt anden motivering, men dog med visse fælles punkter med socialdemokratiet afviser venstre lovforslaget.

Agnete Laustsen (KF):

Ved behandlingen af dette lovforslag i 1978 – der er jo, som også socialministeren nævnte det, tale om en genfremsættelse – udtalte vor daværende ordfører, fru Karen Thurøe Hansen, at vi ikke kunne støtte forslaget. Jeg vil gerne sige, at de konservative har ikke skiftet mening siden da.

Vi finder, det er tilstrækkeligt, at der allerede i dag er hjemmel til at nedsætte forbru-

geråd, hvis kommunalbestyrelsen vedtager det, men vi ønsker ikke det kommunale selvstyre begrænset, således at der skal indføres pligt til at have sådanne råd. Selv om det er ønskeligt, at der er kontakt mellem det offentlige og de mennesker, som love og bestemmelser retter sig mod, kan man i mange tilfælde frygte, at alt for officielt etablerede forbrugerorganer udvikler sig til pressionsgrupper.

Vi ønsker at gøre det helt klart, at afgørelsen inden for dette område påhviler de folkevalgte, som naturligvis kan og også bør indhente al den viden, de behøver, fra forskellige kilder. Men ansvaret er deres og deres alene.

I sparetider, hvor også kommunerne er blevet pålagt den yderste tilbageholdenhed, bør det også nævnes, at et forslag som dette går stik imod alle bestræbelser i retning af udgiftsnedskæringer. Også af denne grund må vi på ny udtale, at vi ikke kan støtte det.

Pilgaard Andersen (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke støtte lovforslaget. Vi er bange for, at sådan et forbrugerråd vil være en pressionsgruppe og være grund for venstreorienterede mennesker. Vi er også bange for, at det kommunale socialudvalg i mange tilfælde vil komme til at sidde som et gidsel i hele det spil.

Vi kender jo forbrugerrådet fra radioudsendelserne om morgenen og ved, hvordan mange virksomheder og de produkter, de fremstiller, kommer i klemme, fordi der er oprettet sådan et forbrugerråd. Det må være op til de enkelte borgere, som køber de varer, selv at afgøre, om de ønsker at købe netop denne vare.

Forbrugerråd i social sammenhæng kan være med til at øge presset på de offentlige udgifter og være med til at skabe nogen nytænkning og til at skabe nogle udvidelser f. eks. på daginstitutionsområder, hvor kommunerne i mange tilfælde har store problemer ved at opfylde de betingelser, der står i bistandsloven. Vi kender den pression, der ligger fra pædagogerne for at opnå en højere normering, og vi kender også den pression, der ligger fra pædagogernes side for at få mindre børnegrupper. Hvis sådanne forbrugerråd bliver nedsat ude i kommunerne, kan de være med til at skabe en sådan nytænk-

[Pilgaard Andersen]

ning, som samfundet i hvert fald slet ikke kan klare på nuværende tidspunkt.

Oven i købet er der efter cirkulæret af 15. august 1975 mulighed for at oprette sociale forbrugerråd ude i kommunerne de steder, hvor man ønsker at lave sådan et forbrugerråd. Fra fremskridtspartiets side vil vi advare imod at gennemføre lovbestemmelser på det område.

I øvrigt vil jeg henvise til sidste behandling af sagen i 1978, Folketingstidende 1977-78, sp. 6643. Vi kan ikke medvirke til lovforslagets vedtagelse.

Birthe Nielsen (SF):

Vi er fra SFs side positivt indstillet over for Danmarks retsforbunds lovforslag. Det var vi også, da forslaget blev fremsat i 1978. Der er sket nogle justeringer i forslaget, og det er da noget, som vi er positive over for, nemlig at det er op til forbrugerrådene eller kommunerne selv at afgøre, hvor mange personer der skal være repræsenteret i de sociale forbrugerråd.

Da bistandsloven i sin tid blev vedtaget – ikke med vores stemme, men da den nu blev en realitet – foreslog vi netop fra SFs side, at der skulle etableres forbrugerråd i kommunerne. Vi synes, at retsforbundet måske er lidt for beskedent, når det siger, at man skal fremsætte ønske herom. Vi mener, det skal være en pligt, altså at kommunerne har pligt til at etablere disse sociale forbrugerråd i alle kommuner.

Vi hørte fra socialministeren, at der kun var 60 kommuner ud af de 275 mulige, der den dag i dag, 4 år efter bistandsloven blev vedtaget, har etableret disse sociale forbrugerråd. Derfor kan vi se, at kommunerne har været alt for tilbageholdende, selv om der er udsendt et cirkulære om, at man kunne ned sætte disse forbrugerråd.

Hvis man virkelig mener noget med demokrati, så må det også være en pligt for kommunerne at sørge for, at man kan etablere det nærdemokrati i kommunerne. Det viser sig jo, at kommunerne ikke har villet udnytte de muligheder, der ligger i cirkulæret. Jeg synes, at det viser, at mange kommuner stadig væk ønsker at centralisere magten inden for kommunalbestyrelsen og ikke ønsker, at flere mennesker skal være med i det lokale samfund.

Vi må fra SFs side konstatere, at der efterhånden er mange kommuner, der har oprettet disse forbrugerråd, men det er ikke nok. Til trods for at der har været et stærkt pres fra befolkningen, er der mange kommuner, der endnu ikke har fået disse forbrugerråd op at stå. Hvor det er lykkedes bedst, har det været i forbindelse med, at fællesorganisationerne, det vil sige fagforbundene, i de forskellige amter har presset kommunerne. En af svaghederne ved retsforbundets forslag er nok, at man gør det for lokalt, og at man ikke har tilgodeset, at netop de lønmodtagere, som har brug for og som er brugere af det sociale system, bliver bedre repræsenteret.

Vi mener, det er vigtigt, at de, der skal være med i dette sociale forbrugerråd, er brugerne af det sociale system, det vil først og fremmest sige lønmodtagerne. Derfor må fællesorganisationerne og fagforeningerne være repræsenteret, ligesom vi finder, at forældreorganisationer ved daginstitutioner og invalideorganisationerne må være repræsenteret i disse forbrugerråd. Vi mener også, at kommunalbestyrelserne skal være forpligtet til at rådføre sig med forbrugerrådene i alle vigtige spørgsmål vedrørende planlægning, budgetlægning og nybyggeri og ved forhandlinger med kommunerne om de sociale områder.

Vi vil i øvrigt i socialudvalget meget gerne have en undersøgelse af, hvordan det ser ud i kommunerne i dag. Jeg forstod på socialministeren, at ifølge den undersøgelse, man foretog dengang, var der kun 60 kommuner, som havde oprettet sociale forbrugerråd. Jeg vil meget gerne se, hvor mange kommuner der virkelig har levet op til det nærdemokrati, som man snakker så smukt om, men som jeg desværre er bange for ikke rigtig eksisterer i praksis, så længe man ikke giver brugerne større mulighed for at deltage i det nærdemokrati.

Vi vil meget gerne medvirke til, og vi er meget positivt indstillet over for forslaget.

Birgith Mogensen (CD):

På centrum-demokraternes vegne kan jeg oplyse, at vi ikke kan støtte det af retsforbundet fremsatte forslag til lov om oprettelse af sociale forbrugerråd.

Den sociale lovgivning er i forvejen meget kompliceret og trænger til en forenkling, her-

[Birgith Mogensen]

under en præcisering af en række paragraffer med henblik på imødegåelse af misbrug og begrænsning af utilsigtede udbetalinger.

Det vil efter centrum-demokraternes opfattelse virke helt forkert, om man i denne situation vedtog en ny lovgivning med oprettelse af nye organer, der også skal impliceres i den sociale forvaltning. Det bliver administrationen i hvert fald ikke mere enkel eller effektiv af.

Anne Grete Holmsgård (VS):

VS' holdning til retsforbundets lovforslag er ikke forskellig fra den holdning, vi lagde frem, sidste gang forslaget var til behandling i februar 1978.

Vi kan ikke være uenige i nogle af de forhold, der fremhæves i bemærkningerne til forslaget, nemlig at bistandsloven ikke er blevet den tilsigtede forenkling for modtagere og for administrationen, samt at et stort antal bistandsmodtagere føler sig umyndiggjort og uden tilstrækkelig viden om, på hvilket grundlag ydelserne tildeles. Det er imidlertid ikke problemer, der kan løses gennem oprettelse af sociale forbrugerråd, hvis eneste kompetence er, at de har mulighed for at komme med gode råd eller kritik inden for rammerne af det, der allerede er vedtaget af overliggende myndighed eller af den enkelte kommunalbestyrelse.

En sådan løsningsmodel vil i realiteten betyde, at det, et socialt forbrugerråd skal foretage sig, er at være med til at udarbejde interne retningslinjer for tildelingen af forskellige sociale ydelser eller være med til at foretage mindre omrokninger, hvor man skærer ned i én type institutioner og samtidig trapper op for en anden type institutioner, men hvor det stadig væk foregår inden for meget snævre rammer.

Der er mange problemer i bistandsloven i dag, men hvis jeg skal holde fat i det hjørne, der hedder umyndiggørelsen eller følelsen af umyndiggørelse for den enkelte bistandsmodtager, så mener vi, at en af de måder, man måske ikke kan løse det fuldstændigt på, men kan lette situationen på, er ved, at det bliver en pligt for kommunerne at fremlægge de interne retningslinjer, man allerede har i kommunerne for tildeling af sociale ydelser. Som situationen er i dag, er disse retningslinjer ukendte for bistandsmodtagerne, og det

er meget vanskeligt at få fat i dem. Mange kommuner nægter, at de eksisterer, og i mange tilfælde må man arbejde hårdt og være meget ihærdig for overhovedet at få kundskab til det grundlag, man selv bliver vurderet på, og ifølge hvilket man får tildelt sociale ydelser.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti kan ikke gå ind for det foreliggende lovforslag om, at der skal være forbrugerråd i alle kommuner, hvis interesseorganisationerne ønsker det. Der er efter bistandsloven mulighed for, at de kan oprettes, og de er altså også blevet oprettet mange steder efter fælles overenskomst.

Efter retsforbundets forslag skal forbrugerrådene være meget bredt sammensat, idet de skal repræsentere mange forskellige foreninger. Vi tror, det vil komme til at virke tungt og kræve så megen tid, at beslutningsprocessen vil blive langsom, at det i det hele taget vil være for arbejdskrævende.

Vi kan godt se, at det i specielle tilfælde kan være udmærket at have en interessegruppe repræsenteret, f. eks. når man bygger en institution, men så må det være den interessegruppe, der netop samler sig om det formål, institutionen skal have, og det må kunne ordnes fra gang til gang.

Lis Starcke (DR):

Næst efter SF – som næsten ville udbygge mere, end vi har gjort i lovforslaget – og VS er det faktisk socialministeren, der har været mest positivt indstillet over for forslaget, ganske vist på den måde, at socialministeren gerne så, at der var det bedst mulige samarbejde forbrugere og kommunen imellem. Men jeg indrømmer, at socialministeren alligevel kom til den konklusion, at vi stadig skulle bevare det, at kommunerne *kan* oprette disse sociale forbrugerråd, og ikke at de *skal* gøre det. Jeg vil dog sige, at vi i vort forslag har været så moderate, at vi siger, at hvor der fremsættes ønske herom fra disse lokale grupper – som vi så har nævnt i bemærkningerne – skal kommunalbestyrelsen søge et socialt forbrugerråd oprettet. Det er selvfølgelig, fordi vi fra retsforbundets side beklager, at det kun er 60 kommuner ud af de 275, der har gjort det. Jeg tror, man kender retsforbundet så meget, at man ved, at vi

[Lis Starcke]

i allerhøjeste grad værdsætter det frivillige arbejde og nødig vil have, at det er noget, som centralt skal påtvinges kommunerne.

Selv om det blev sagt af socialministeren, at kommunalbestyrelsen egentlig er en brugerorganisation, så er der altså flere brugere, og man kunne godt tænke sig en kommunalbestyrelse, der egentlig ikke var helt på linje med en stor del af borgerne. Her er det altså, at disse organisationer skulle kunne udtrykke ønske om at få disse råd nedsat.

Socialministeren sagde også, at der var oprettet disse 60 sociale forbrugerråd, og ud over det var der de sociale brugerråd, som altså tog sig af de handicappedes problemer. Hun mente, at man måske burde afvente erfaringerne. Jeg vil straks benytte lejligheden til at spørge, om socialministeren vil fremskaffe disse erfaringer. Allerede da det blev behandlet i forrige omgang, talte man om, at man egentlig skulle undersøge erfaringerne, men vi har ikke fået oplysninger om dette. Det ville jeg være taknemlig for at få.

Vi føler, at der er et voksende ønske i befolkningen om nærdemokrati og medindflydelse, og at det i allerhøjeste grad tilskynder til oprettelse af disse råd. Jeg vil sige med det samme til hr. Taanquist, at det er ikke noget, der er typisk for retsforbundet, at vi på nogen måde ønsker at så mistillid, men på den anden side kan ingen af os være blind for, at der er rettet megen kritik imod den måde, bistandsloven bliver anvendt på, og vi mener, at disse sociale forbrugerråd kunne være et middel til at mindske afstanden imellem lovens hensigter og dens faktiske anvendelse.

Vi mener, at disse sociale forbrugerråd kunne øve en indflydelse på retningslinjerne for tildelingen af bistand, men selvfølgelig sådan, at det er kommunerne, der tilrettelægger arbejdet, og at man kun vil komme med kritik i de tilfælde, hvor man mener det ikke bliver gjort på rette måde.

Vi mener, at de sociale forbrugerråd kunne blive en hjælp for både de enkelte borgere og sandelig også for administrationen. De kunne måske også dække et område, som er noget vanskeligt for kommunalbestyrelserne, nemlig det opsøgende arbejde. Vi ved, at der er klienter, der er ængstelige for at henvende sig til den sociale administration, og at der er klienter, der ikke ved, hvilken ret de har. De sociale forbrugerråd kunne hjælpe disse æng-

stelige klienter, kunne være vejledende for dem og kunne være bindeleddet til kommunalbestyrelsen.

Det vigtige er, at rådene er repræsentativt sammensat, og at repræsentanterne altså ikke skal udpeges af de politiske partier, men netop af de organisationer, som har med sociale forhold at gøre. Jeg kan da godt beklage, at vi ikke specielt har nævnt fagforeninger og lønmodtagerorganisationer i det hele taget. Dem kunne vi lige så godt have nævnt, men vi har blot nævnt nogle af dem, som vi syntes var nærmest foreliggende.

Det står også retsforbundet ganske klart, at det ikke er konkrete personsager, rådene kan beskæftige sig med, men at de enkelte medlemmer godt kan deltage som bisiddere i konkrete sager. Det er jo noget helt andet, og det må selvfølgelig forudsætte, at klienten ønsker det.

Jeg vil gerne prøve at svare på noget af det, som de forskellige repræsentanter er kommet frem med.

Jeg er enig med hr. Taanquist i, at kommunens borgere hvert fjerde år kan bestemme, hvem der skal sidde i kommunalbestyrelsen. Men vi ved jo også, at kommunalbestyrelserne har mange opgaver, og vi ved, hvor overbelastede socialforvaltningerne er. Derfor var det måske ikke så dårligt, om der var sådanne mennesker, der frivilligt ville tilbyde deres hjælp.

Jeg synes ikke, man kan sige, at man tvinger noget igennem, når det faktisk er kommunens borgere, der skal opfordre kommunen til, at den går i gang med det. De steder, hvor behovet dækkes fuldt ud, sådan at borgerne er helt tilfredse med det arbejde, der udføres, er der måske ikke så megen brug for det, som der er andre steder.

Venstre kunne ikke støtte forslaget – det var der jo i det hele taget kun få der kunne – idet de mente, at det indebar en begrænsning af det kommunale selvstyre. Det synes jeg ikke man kan sige det betyder, og jeg er heller ikke bange for, at disse råd skulle kunne udøve nogen voldsom pression, netop fordi de har repræsentanter fra så mange forskellige organisationer.

Udgifterne kunne jeg måske snarere være lidt ængstelig for. Da vi fremsatte forslaget første gang, var vores ordfører så optimistisk at sige, at det skulle være gratis, altså at ar-

[Lis Starcke]

bejdet skulle være helt frivilligt og ubetalt. Om jeg tør håbe på det, ved jeg ikke.

Det konservative folkeparti kunne heller ikke støtte forslaget, da de mente, det var de folkevalgte, der skulle klare tingene. Som sagt er dette et tilbud om en ekstra hjælp; det er ikke meningen, at man vil blande sig i de opgaver, som kommunalbestyrelsen har.

Fremskridtspartiet kunne ligesom sidste gang ikke støtte forslaget, men råbte på noget nytænkning. Vi mener netop, at der måske kunne komme noget nytænkning ud af dette frivillige arbejde.

Heller ikke fra centrum-demokraterne var der nogen støtte, og man var bange for misbrug. Det mener jeg ikke er nogen risiko, netop fordi rådet er et tværpolitisk og repræsentativt udsnit af befolkningen.

Venstresocialisterne kunne støtte forslaget, men talte om, at kommunerne måske kunne udrette noget mere. Jeg vil gerne støtte tanken om, at kommunerne var noget mere åbne om den måde, bistandsloven fortolkes på, altså at der ligefrem skulle udstikkes klare retningslinjer herfor, sådan at flere borgere forstod, på hvilken måde bistandshjælpen gives. Retsforbundet vil i det hele taget gerne have større åbenhed i hele den offentlige forvaltning.

Jeg håber, at vi under udvalgsbehandlingen kan drøfte de forskellige problemer og måske nå frem til, at kommunerne vil oprette flere sociale forbrugergrupper, end de har foreløbig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af regler om uddannelseshjælp).

[Af Pilgaard Andersen (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 189. Fremsat 25/3 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

På regeringens vegne må jeg afvise det foreliggende lovforslag. Som jeg nævnte ved første behandling af det af de konservative fremsatte forslag til folketingsbeslutning om ændring af bistandsloven, vil regeringen inden for ganske kort tid fremsætte et forslag, der har til hensigt at stramme bistandslovens bestemmelser på en række områder.

Det forslag, vi behandler her i dag, vil bl. a. medføre besparelser på den hjælp, der ydes efter § 42, men det vil ske uden at tilsidesætte det direkte formål med bestemmelsen, som jo er at forbedre erhvervsmulighederne for personer med nedsat erhvervsevne på en sådan måde, at de efter endt uddannelse, optræning eller omskoling bliver i stand til at klare sig på lige fod med andre. Det var altså det forslag, regeringen planlagde at fremsætte.

Det foreliggende lovforslag indebærer, at erhvervshæmmede kan blive afskåret fra at få en uddannelse til et erhverv, de vil kunne bestride uanset deres handicap. Det vil meget let kunne medføre tilsvarende, måske større og betydelig længerevarende udgifter til invalidepension, førtidspension eller varig hjælp.

Denne risiko har Kommunernes Landsforening i øvrigt gjort opmærksom på i det spærekatalog, der henvises til i bemærkningerne til lovforslaget.

Det er rigtigt, som det er anført i bemærkningerne til lovforslaget, at de, der får hjælp efter bistandsloven til en højere uddannelse, bliver favoriseret i forhold til dem, der selv må finansiere uddannelsen ved at optage lån.

Vi mener imidlertid, at en sådan favorisering er rimelig. Hjælp efter § 42 ydes til mennesker, hvis erhvervsmuligheder er begrænsede, og de har på grund af deres handicap sjældent mulighed for at supplere deres uddannelsesstøtte ved indtægt fra erhvervsarbejde.